

Slimību profilakses un kontroles centrs

Gripas un akūtu augšējo elpceļu infekciju monitoringa

Gripas monitoringa kārtību nosaka Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumi Nr. 948 "Noteikumi par gripas pretepidēmijas pasākumiem" (MK noteikumi). Saskaņā ar MK noteikumiem gripas monitoringa ir sistemātiska epidemioloģisko datu (indikatoru) vākšana, apkopošana un analīze par elpceļu infekciju, tai skaitā gripas izplatību un smagumu, kā arī minēto infekciju izraisīto vīrusu cirkulāciju gripas sezonas laikā – laikposmā no gada 40. nedēļas (oktobra sākums) līdz nākamā gada 20. nedēļai (maijs).

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) reģionālo nodaļu epidemiologi nosaka gripas monitoringā iesaistītās ārstniecības iestādes (ārstniecības personas), t.sk. primārās veselības aprūpes iestādes, stacionārās ārstniecības iestādes, kā arī izglītības iestādes (gripas monitoringā iesaistītās iestādes apkalpo ne mazāk par 5-10% administratīvās teritorijas iedzīvotāju) un informē gripas monitoringā iesaistītās personas par datu atlasē prasībām un sniegšanas kārtību. Minēto ārstniecības iestāžu vadītājiem ir pienākums piedalīties gripas monitoringā.

Gripas monitoringā iesaistītās ārstniecības personas reizi nedēļā SPKC attiecīgās reģionālās nodaļas epidemiologam sniedz datus atbilstoši MK noteikumu 1. pielikumā noteiktajai tabulai "Gripas monitoringa indikatori" (pie ārsta vērsušos pacientu skaits ar gripu, ar citu akūtu augšējo elpceļu infekciju, ar pneimoniju; stacionēto slimnieku skaits ar gripu, ar gripas izraisītu pneimoniju pēc pacientu vecuma grupām).

Ārstniecības persona par katru nāves gadījumu, ja tā iestājusies pacientam, kuram diagnosticēta gripa vai ir pamatotas aizdomas par inficēšanos ar gripas vīrusu, 24 stundu laikā telefoniski un 48 stundu laikā rakstiski ziņo SPKC, aizpildot MK noteikumu 2. pielikumā ziņošanas veidlapu "Paziņojums par pacienta nāvi, kuram diagnosticēta gripa vai ir pamatotas aizdomas par inficēšanos ar gripas vīrusu".

Gripas monitoringa nodrošināšanai SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" stacionāra "Latvijas Infektoloģijas centrs" laboratorija regulāri informē SPKC par pacientu laboratoriskās pārbaudes rezultātiem uz gripu un citiem akūtu elpceļu infekciju izraisītājiem.

SPKC katru nedēļu nodrošina gripas monitoringa rezultātu apkopošanu, operatīvu datu epidemioloģisko analīzi un sabiedrības informēšanu, kā arī datu sniegšanu vienotajā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla platformā - <http://flunewseurope.org/> Gripas uzraudzība tiek organizēta pēc vienotiem principiem ("influenza sentinel surveillance" jeb gripas novērošanas posteņu uzraudzības sistēma), kurā piedalās visas Eiropas Savienības un PVO Eiropas reģiona valstis.

Galvenais gripas monitoringa rādītājs ir pacientu skaits, kuriem ir gripa vai pamatotas aizdomas par inficēšanos ar gripu un kuri vērsušies ambulatorajās ārstniecības iestādēs (ģimenes ārsta prakses) pēc medicīniskās palīdzības, nedēļas laikā. Lai salīdzinātu minēto rādītāju dažādās teritorijās vai vecuma grupās, gadījumu skaits tiek attiecināts uz reģistrēto pacientu skaitu konkrētajiem ģimenes ārstiem, kuri piedalās monitoringā, un tiek pārrēķināts uz 100 000 iedzīvotāju.

Saskaņā ar MK noteikumiem, SPKC, pamatojoties uz gripas monitoringa datiem, savā tīmekļa vietnē paziņo par gripas epidēmijas sākumu valstī, ja vismaz vienā no gripas monitoringā iesaistītajām teritorijām pacientu skaits, kuriem ir gripa vai pamatotas aizdomas par inficēšanos ar gripu un kuri vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ģimenes ārstu praksēs nedēļas laikā, pārsniedz 100 gadījumus uz 100 000 iedzīvotāju, un gripas epidēmijas beigām valstī, ja vismaz divu nedēļu laikā nevienā no gripas monitoringā iesaistītajām teritorijām šis rādītājs nepārsniedz 100 gadījumus uz 100 000 iedzīvotāju.

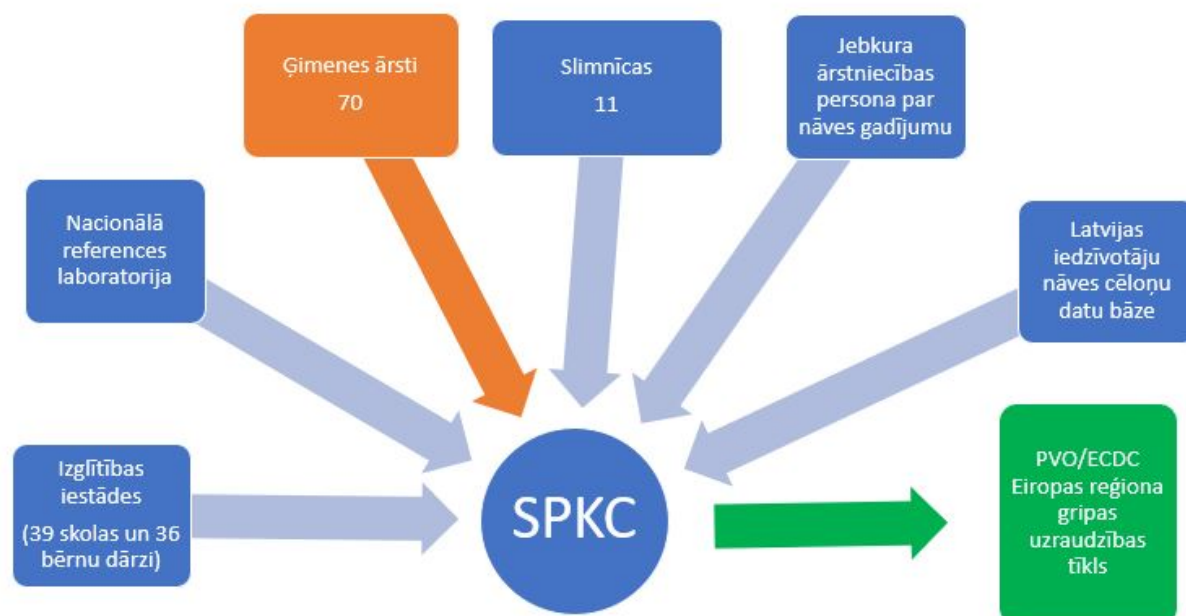
Ārstniecības iestādes (ģimenes ārstu prakses un slimnīcas) un izglītības iestādes (vispārējās un pirmsskolas izglītības iestādes) tiek atlasītas gripas saskaņā ar SPKC ieteikumiem "Metodiskie ieteikumi gripas monitoringā iesaistīto ārstniecības un izglītības iestāžu noteikšanai gripas epidēmiskajai sezonai". 10 Latvijas administratīvajās teritorijās.

2018.-2019.gada sezonā gripas monitoringā piedalās 70 ģimenes ārsti desmit Latvijas administratīvajās (Rīgā, Jūrmalā, Daugavpilī, Rēzeknē, Liepājā, Ventspilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Valmierā un Gulbenes novadā), kopumā aptverot 109 398 iedzīvotājus jeb 5,7 % no kopējā Latvijas iedzīvotāju skaita.

Katru sezonu informāciju par hospitalizētiem pacientiem gripas un gripas izraisītās pneimonijas gadījumos sniedz 11 (vienpadsmit) Latvijas slimnīcas - viena slimnīca katrā administratīvajā teritorijā un divas slimnīcas Rīgā.

2018.-2019. gada sezonā gripas monitoringā ir iesaistītas 39 vispārējās izglītības iestādes un 36 pirmsskolas izglītības iestādes, kuras iknedēļu sniedz informāciju par izglītības iestāžu audzēkņu apmeklējumu (ceturtdien).

Gripas monitoringa datu avoti un informācijas plūsma

Gripas monitoringa rezultāti katru nedēļu tiek publicēti **SPKC tīmekļa vietnē** kā arī komunicēti ar plašsaziņas līdzekļiem.

Starptautiskie gripas monitoringa rezultāti tiek publicēti **Pasaules Veselības organizācijas un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra** tīmekļa vietnēs.

Par pasākumiem, kurus veic ārstniecības iestāde gripas epidēmijas laikā un tās draudu gadījumā Saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumu Nr. 948 "**Noteikumi par gripas pretepidēmijas pasākumiem**" 5. punktu katrā ārstniecības iestādē izstrādā rīcības plānu darbam gripas epidēmijas laikā un gripas epidēmijas draudu gadījumā to īsteno (minēto plānu var iekļaut esošajā iestādes higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plānā). Plānā ietver šādus jautājumus:

- ārstniecības iestādes darbinieku individuālā gripas profilakse (personāla vakcinācija, specifisko pretgripas preparātu lietošana un aizsarglīdzekļu izmantošana);
- ārstniecības iestādes darba režīms, tai skaitā gripu ierobežojošie pasākumi;
- gripas slimnieku ārstēšanas un aprūpes taktika;
- rezerves ārstniecības personāla nodrošinājums un papildu resursu iesaistīšana;
- ārstniecības iestādes gultasvietu pārprofilēšana gripas epidēmijas laikā;
- ārstniecības iestādes personāla apmācība, kā rīkoties gripas epidēmijas laikā;
- pacientu un viņu ģimenes locekļu izglītošana gripas profilakses jautājumos.

